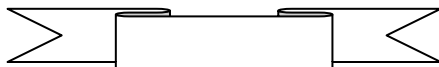

ВІТАЄМО ЮВІЛЯРІВ!

**РОМАНЕНКО
ВОЛОДИМИРУ
ПИЛИПОВИЧУ –
80 років.**

2 вересня 2012 року виповнюється 80 років від дня народження відомого в Україні та за її межами вченого, доктора ветеринарних наук, лауреата Державної премії України, академіка Української академії аграрних наук **Романенка Володимира Пилиповича**.

Ювіляр народився в 1932 році в с.Окснар Ширяєвського району Одеської області. Після закінчення школи з 1947 по 1950 рік навчався в Ісаєвському зооветеринарному технікумі, а з 1950 по 1951 роки працював дільничним зоотехніком в Гайворонському р-ні Кіровоградської області. В 1956 р. закінчив ветеринарний факультет Одеського сільськогосподарського інституту, після чого працював старшим ветлікарем Котовської МТС і завідувачем Бачманівської ветдільниці Котовського р-ну Одеської області. В 1962 році закінчив аспірантуру Всесоюзного інституту експериментальної ветеринарії (м.Москва) за спеціальністю вірусологія. З 1962 по 1966 рр. працював старшим науковим співробітником, завідувачем лабораторією генетики вірусів у Всесоюзному науково-дослідному ящурному інституті (м.Володимир). В 1963 році під керівництвом професора Сюріна В.М. захистив кандидатську дисертацію на тему “Изучение некоторых биологических свойств вируса оспы овец в культуре ткани”.

З 1966 по 1967 рр. працював старшим науковим співробітником в інституті поліомієліту і вірусних енцефалітів АМН СРСР (м.Москва), де на формування його як науковця вагомий вплив мали видатні вчені-вірусологи М.П.Чумаков, М.К.Ворошилова, В.І.Гаврилов, Ю.З.Гендон та інші. У 1967-1969 рр. працював у Всесоюзному науково-контрольному інституті ветпрепаратів МСГ СРСР (м.Москва).

Важливий період наукової діяльності Володимира Пилиповича припадає на 1969-1998 роки, коли він працював в Інституті сільськогосподарської мікробіології УААН (м.Чернігів) спочатку завідувачем лабораторією вірусології тварин, а з 1981 по 1997 рік – директором цього інституту.

В.П. Романенко заснував новий напрямок у вірусології – проблему ентеровірусів свиней і вже у 1971 р. вперше в бувшому СРСР встановив нову для держави хворобу Тешена (ензоотичний енцефаломієліт) свиней та розробив систему заходів боротьби з нею (набір для діагностики і вірусвакцину проти даної хвороби).

У 1979 році захистив докторську дисертацію на тему “Энтеровирусы свиней – возбудители энзоотического энцефаломиелита и гастроэнтерита”.

Володимир Пилипович Романенко встановив і теоретично обґрунтував три нові, раніше невідомі хвороби свиней – ентеровірусний гастроентерит, ентеровірусну пневмонію та ентеровірусний пневмоентерит свиней, які затверджені в якості нових нозологічних одиниць, і розробив набори діагностикумів для діагностики цих хвороб.

Ним проведені таксономічні дослідження та серологічна класифікація вірусів, виділених від свиней в господарствах України, Російської Федерації та інших країн СНД, в результаті чого встановлено 14 нових серотипів ентеровірусів свиней.

У 1989 р. за розроблену “Систему заходів з профілактики та ліквідації ензоотичного енцефаломієліту (хвороби Тешена) свиней і створення для цієї мети набору діагностикумів і вірусвакцини” був удостоєний Державної премії Української РСР.

Нагороджений срібною медаллю ВДНГ СРСР та медаллю “За доблестный труд”.

З 1998 року по сьогоднішній день очолює лабораторію генетики та імунології Інституту ветеринарної медицини (м.Київ).

В. П.Романенко – відомий вчений в галузі ветеринарної медицини, академік УААН, член Європейської асоціації ветеринарних вірусологів, член мікробіологічного товариства України. Ним зроблено вагомий внесок в розвиток вірусології, мікробіології, епізоотології та імунології. Автор понад 250 робіт, з яких 2 – монографії, співавтор трьох довідників, автор 20 винаходів, п'яти патентів. Наукові праці Романенка В.П. з проблеми ентеровірусів свиней та туберкульозу сільськогосподарських тварин і птахів є значним внеском в ветеринарну і біологічну науку.

Багато уваги він приділяє підготовці наукових та науково-педагогічних кадрів.

При перебуванні в республіці Куба з метою надання допомоги і підготовки вірусологів, ним підготовлені вірусологи для центральної і всіх провінційних лабораторій, встановлено нове для Куби захворювання свиней ензоотичним енцефаломіокардитом. За проведену роботу нагороджений грамотою Академії наук Куби.

Романенку В.П. притаманні принциповість, вимогливість, висока професійність і працелюбність, широкий науковий, культурний та історичний світогляд.

Щиро вітаємо славного ювіляра, бажаємо йому міцного здоров'я, творчої наснаги, подальших успіхів в науковій роботі та творчого довголіття.

Колектив Інституту ветеринарної медицини НААН

ВІТАЄМО З ЮВІЛЕЄМ яскраву жінку нашого Інституту – Зінаїду Сергіївну Клестову!

Рішуча, справедлива, високоерудована і між тим жіноча та турботлива – ось основні риси заступника директора з наукової роботи. Інституту ветеринарної медицини.

Зінаїда Сергіївна розпочала трудову діяльність з 1975 року. Будучи студенткою біологічного факультету Київського Національного університету ім. Т. Г. Шевченка прийшла до Українського науково-дослідного ветеринарного інституту у 1978 році, де і працює по теперішній час.

Завдяки своїй працездатності, безмежній обізнаності і оперування аналізами результатів досліджень учених світу вона здолала шлях від старшого лаборанта до завідуючої відділом, вченого секретаря Інституту і, достойно посіла місце заступника директора з наукової роботи.

У 1990 році З. С. Клестова захистила в Українській сільськогосподарській академії кандидатську дисертацію із спеціальності 16.00.03 – "ветеринарна мікробіологія, вірусологія, епізоотологія, мікологія та імунологія" на тему " Біологічні властивості вірусу трансмісивного гастроентериту свиней і його вплив на хромосоми клітин тварин"., а в 1994 році їй було присуджено вчене звання старшого наукового співробітника із спеціальності 16.00.03 – "ветеринарна мікробіологія, вірусологія, епізоотологія, мікологія та імен-ологія".

Дослідження Зінаїди Сергіївни присвячені актуальним питанням ветеринарної медицини, а саме властивостям вірусів та вірусних хвороб тварин, таких як ротавірусна хвороба свиней, лейкоз великої рогатої худоби, класична чума свиней (КЧС), трансмісивний гастроентерит свиней (ТГС), а також патології відтворення свиней вірусної етіології. Патогенез цих хвороб та ефективність боротьби з ними багато в чому, як відомо, залежать від досліджень взаємодії вірусів і чутливих біологічних систем.

Саме З. С. Клестовою здійснено виділення, ідентифікацію та адаптацію в чутливих системах культивування досліджуваних патогенних РНК-вмісних

вірусів тварин, що сприяло подальшим комплексним дослідженням із взаємодії вірусів, клітин, організмів та популяцій.

З 1985 року Зінаїдою Сергієвною. були започатковані вперше в Україні і країнах СНД та успішно розвивались фундаментальні дослідження з інфекційного мутагенезу у тварин, а саме мутагенної дії патогенних РНК-вмісних вірусів, збудників інфекційних хвороб тварин (представників родин Reoviridae, Picornaviridae, Coronaviridae, Retroviridae, Flaviviridae) в системах *in vivo* та *in vitro*, що обґрунтовує необхідність контролю геному клітин тварин як при перебігу вірусних інфекцій, так і при застосуванні вакцинних противірусних препаратів. Нею було виявлено, що одночасний вплив двох РНК-вмісних вірусів підсилює генотоксичний ефект в клітинах свиней порівняно з дією одного патогену. Вперше встановлена відмінність впливу вакцинних штамів вірусу класичної чуми свиней (живого і інактивованого) на хромосомний апарат клітин цих тварин, доведено безпечніше для геному тварин застосування інактивованої вакцини.

Паралельно з дослідженнями мутагенних процесів Клестовою З. С. розроблялись протективні засоби, що знижували мутагенну дію вірусів, розроблена тест-система з виявлення антимутагенів. Уперше виявлено специфічну дію коронавірусу і ротавірусу свиней на клітину-мішень (ентероциту кишечника свиней) у початковій стадії їх взаємодії (до моменту адсорбції цих патогенів на специфічні рецептори мембрани чутливої клітини). »-Нею виявлені зміни в популяції ротавірусу свиней при тривалій взаємодії з популяціями клітин-хазяїна в процесі адаптації до чутливих систем культивування. ,

Клестова З. С. встановила можливість зміни інфекційних та мутагенних властивостей РНК-вмісних вірусів свиней при застосуванні певних хімічних речовин та рослинних препаратів, що сприяло створенню вакцинних препаратів. Ці дослідження в комплексі з дослідженням постінфекційного та поствакцинального гуморального імунітету чутливих тварин дозволили використати отримані дані при розробці вакцин проти ротавірусної хвороби та класичної чуми свиней.

Наукова новизна досліджень була підтверджена Державним департаментом України з інтелектуальної власності патентами: № 95125530 від 4.03.97 "Спосіб підвищення інфекційної активності вірусної сировини для виробництва біологічних препаратів"; № 95052507 від 15.07.97 "Спосіб інактивації вірусів"; № 95073164 від 15.07.97 "Спосіб получения зкспресс-модели испьтания антимутагенных препаратом при вирусных повреждениях геномов клеток свиней"; № 96030913 від 04.11.97 "Спосіб очищення основи для приготування поживних середовищ".

Таким чином, дослідження Клестової З.С. формують новий напрямок у ветеринарній науці України – виявлення негативних чинників біологічної природи, що впливають на геном тваринних клітин, а також сприяють розробці протективних засобів. Ці дослідження дозволяють проводити екологічну оцінку впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я продуктивних тварин України.

У 2002 р. Клестову З.С. було нагороджено Почесною грамотою КМУ за розвиток фундаментальної і прикладної ветеринарної науки та їх впровадження у

виробництво.

У 2006 році Клестова З.С. захистила докторську дисертацію із спеціальності 16.00.03 - «ветеринарна мікробіологія та вірусологія» у Національному аграрному університеті.

Як керівник аспірантури ІВМ, Зінаїда Сергіївна. постійно консультує аспірантів при виконанні їх дисертаційних досліджень, читає їм лекції, приділяє увагу кожному молодому спеціалісту. Вона вміло й коректно спрямовує наукові пошуки не тільки своїх підлеглих, а й усіх хто звертається до неї за порадою.

Клестова З. С. є членом чотирьох міжнародних наукових товариств, в тому числі Санкт - Петербургської Спілки вчених (з 1998 р.) та обиралась членом Правління міжнародної наукової організації «EUROSCIENCE».

Ми цінуємо і пишаємось тим, що в нашому колективі є такий вчений, що поєднує в собі жіночість, мудрість, людяність і глибокі наукові пізнання й високий професіоналізм.

Щиро вітаємо з Святком, бажаємо щастя, здоров'я, успіхів і виконанням усіх Ваших починань!

Колектив Інституту ветеринарної медицини НААН

**РИЖЕНКУ
ВАСИЛЮ
ПЕТРОВИЧУ—
80 років!**

80-й вересень зустрічає в розквіті творчих сил, сповнений невичерпної енергії член-кореспондент Української академії аграрних наук, доктор ветеринарних наук, професор, заслужений діяч науки техніки України широко знаний в колі вчених та виробників ветеринарної медицини – Василь Петрович Риженко.

Він народився 26 вересня 1932 року в м. Києві в сім'ї робітників.

Трудову діяльність розпочав на Тернопільщині після закінчення Миропільського ветеринарного технікуму, завідувачем Ковалівського зооветпункту.

Вищу освіту здобув навчаючись в 1954-59 рр. на ветеринарному факультеті Української сільськогосподарської академії. Отримавши диплом ветеринарного лікаря успішно працює головним лікарем району в Дніпропетровській області, оздоровлюючи тваринництво ферм від туберкульозу, хвороби Ауескі, атрофічного риніту та ін. хвороб.

З 1966 року В.П. Риженко – аспірант лабораторії з вивчення хвороб свиней Всесоюзного Інституту експериментальної ветеринарії (м. Москва). Свою невгамовну енергію і знання він зосереджує на розробці методів одночасного щеплення свиней проти – 4-х хвороб одержує результати, які швидко знаходять застосування у виробництві.

У 1969 році захистив дисертацію “Гуморальні показателі імунітету у свиней, комплексно привитих против чуми, рожи, паратифа и пастереллеза” і одержав науковий ступінь кандидата ветеринарних наук.

Після захисту дисертації свою науково-педагогічну творчу діяльність ювіляр розвиває в Українській сільськогосподарській академії одночасно впроваджуючи свої розробки в господарствах Мінм'ясопрому України. В 1971-76 рр. Василь Петрович - помічник міністра М'ясомолочної промисловості України. В 1976-1981 р.р. – завідувач кафедри в Інституті підвищення кваліфікації керівних кадрів і спеціалістів Мінхарчопрому України, а 1981 р. – працює в Інституті ветеринарної медицини УААН.

Робота в цих установах дала можливість розквітнути таланту молодого вченого і ось вже восени 1983 по 1992 рр. Василь Петрович працює головним спеціалістом-консультантом Інституту ветеринарної медицини Республіки Куба. Тут він створює наукову школу, яка вперше на Кубі розробляє ряд високоактивних вакцин, гіперімунних сироваток, нових методів аплікації антигенів, тощо. Одночасно з науковою роботою Василь Петрович читає лекції

студентам на курсах підвищення кваліфікації спеціалістів. Досвід його роботи пропагується в пресі, на радіо і телебаченні Куби.

Повернувшись на батьківщину в Інститут ветеринарної медицини свою увагу зосереджує на розробці нових вакцин.

Особливо плідна робота чекала на Василя Петровича, коли він очолив в 1996 році лабораторію анаеробних інфекцій. Під його керівництвом розроблено понад 20 біологічних препаратів, які успішно апробовані в умовах виробництва, їх новизна підтверджена 40 патентами. Це відомі вакцини проти анаеробної ентеротоксемії, анаеробної дизентерії ягнят, брадзоту, некротичного гепатиту, злоскісного набряку, некробактеріозу, актинобацильозу, бацилярної гемоглобінурії та ряд інших. Нині проходять випробування нові біопрепарати, виготовлені на замовлення господарств з врахуванням епізоотичної ситуації. Серед них вакцини Вельшісальм, Вельшікол, Вельшіпаст, Вельшіколісальм, Некроколісальм, Пневмосан, Клебсан, Полавісан, імуностимулюючі препарати БСП, СТП та ряд інших.

В 2004 році на базі лабораторії створено науково-дослідний референс-центр з питань вивчення та розробки засобів профілактики анаеробних інфекцій з музеєм штамів анаеробних мікроорганізмів.

В.П. Риженко має понад 200 опублікованих наукових робіт, створив школи фахівців та науковців з проблем анаеробних інфекцій в Республіці Куба та Україні.

За наукові здобутки в республіці Куба Василь Петрович одержав почесні звання члена спілки мікробіологів та члена вченої ради Інституту ветеринарної медицини Республіки Куба, нагороджений кількома дипломами та медаллю М. Марті за високий професіоналізм та за ваговий вклад в науку. В 2003 році нагороджений Дипломом асоціації спеціалістів ветеринарної медицини України “Символ професійності”.

Наукові здобутки вченого-експериментатора оцінені і в Україні. Він обраний дійсним членом Української Технологічної академії та член-кореспондентом УААН, нагороджений Знаком пошани, та кількома ювілейними медалями.

Василь Петрович – це яскрава творча особистість, високоерудований, завжди щирий, чуйний, толерантний до підлеглих і вимогливий до себе та надзвичайно доброзичливий.

Та особливо цінують і поважають Василя Петровича в колективі за те, що свої звання, високу ерудицію, талант поєднує з рисами чемності, людяності шляхетності та поваги до кожного, хто спілкується з ним.

Таку він обрав собі дорогу в житті, яку ось вже 47 років крокує разом зі своєю коханою дружиною, справжнім другом і вірним помічником Галиною Федорівною.

Щиро бажаємо ювілярові міцного здоров'я, щастя родинного затишку радості від дітей та незлічених сонячних днів на шляху плідного довголіття.

Колектив Інституту ветеринарної медицини НААН